

REDACȚOR
DR. ALEXANDRU RUSU
—
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE
— INAPOIAZ

t. de lectură

Unitatea

— Sericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 70 Lei
Pe 6 luni . . . 35 Lei
Pe 3 luni . . . 18 Lei
Numărul 1.50 Lei
—
Pentru inserate se plătește 4 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

Statul și școala

de prof. Augustin Popa.

Adevărata școală a spiritului este școala confesională. Trecutul ei merită recunoștință. În neastâmpărul prezentului ea este puterea luminoasă a tradiției și pune în slujba educației valori uriașe: forța probată a bisericii și un însemnat capital material. Pentru viitor numai ea asigură creșterea armonică a sufletului neamului, moralitatea și idealismul izvorit din credință.

1. Sunt naivi cei cari cred, că prin anumite târgueli și condiții se poate asigura această educație și în școala de stat. Privească la trecutul și prezentul acesteia în toată Europa și se vor trezi. Doar corpul nostru didactic de pe-acuma este, mai ales în vechiul regat, necredincios în majoritate. Și un singur zimbet ironic al profesorului ruinează străduința de ani a catehetului! — „Carpații“ din 13 Aprilie jubilează asupra hotărârilor incompetente ale sinodului nostru protopopesic dela Cluj. Dar în acelaș număr un om de bine se plânge de halul creșterii religioase în școlile statului, care într'o comună ortodoxă numește dascăli uniți, într'una mixtă (Sași și Români) două Unguroaice, și iarăș într'un sat ortodox român un Sas. Aceștia, firește, nu pot duce copii la biserică. Altundeva, la un liceu, profesorul stă cu pălăria pe cap, până recitează elevii rugăciunea.

De aceea distrugerea școlii confesionale nu este numai o jefuire a bisericii, ci o crimă față de neam, iar înflorirea ei interes superior de stat. De aceea este o simplă frază de bălcu judecata des repetată: biserica să-și țină școala dacă vrea și poate..., statul nu poate plăti instituției, peste cari nu el să fie stăpân. Statul nu este un monstru din alte lumi. E alcătuit din oameni, pentru binele lor. Cetățenii au drept strict la cea mai bună creștere, și nu au nici un interes ca școala să fie unealtă politică.

Statul nu este primul și supremul educator al copiilor. El poate supraveghea spiritul instrucțiunii, poate fixa minimul cunoștințelor, poate revizui cărțile ș. a. Dar nu se poate substitui părinților; îi dator să-i ajute. Or, părinții-cetățeni sunt credincioși, cari s'ar îngrozi să le crească copii fără Dumnezeu, fără religie. Religia însă în concret există în forma confesiunilor. Prin urmare cetățenii au dreptul să li-se asigure copiilor creșterea în acest spirit religios, în școală confesională.

2. Pe cât sunt de limpezi aceste constatări principiare, pe atât de încurcată este situația de azi a școlii confesionale. În jurul ei se duce o luptă surdă. De o parte biserica, de alta statul, care a mobilizat în parte și poporul și pe învățători.

Statul, în toiu „unificării cu furca“ de sub guvernul Averescu, a început statificarea

tuturor școlilor, cu zel mare și cu arme puțin onorabile. N'a avut curajul criminal să taie în carne vie, căci ar fi început un „Kulturkampf“ pe toată linia. Ar fi fost un dezastru pentru neam și un fiasco pentru guvern. A făcut deci altceva: a promis subvenționarea școlilor confesionale, iar peste noapte, cu o simplă ordonanță potrivnică legii, a statificat o sumedenie de dascăli, cari au continuat a funcționa în edificiul confesiunii. Cei rămași credincioși au ajuns peritori de foame, până ce nu au mai putut rezista revizorilor transformați în agenți ai statificării. Biserica s'a trezit într'o bună zi fără învățătorii crescuți cu ultima jertfă.

Statul în schimb nu avea școale. Se apropia Septembrie 1922. Ce era de făcut? A bătut mai delicat, la ușa bisericii. Și atunci, cu vâlvă mare de anchete, s'a încheiat *faimoasa înțelegere*, care lasă confesiunii îngrijirea școlii, iar pe dascăl îl statifică.

Chiar și dacă acest târg ar fi izvorit din dorul cinstit de-a fi un modus vivendi până la apropiata rezolvare definitivă, nu se putea numi norocos. Dând învățătorului doi stăpâni, cu competență nelămurită, a trebuit să ducă la confuzie și neînțelegeri. De fapt a zăpăcit și pe preoți și pe dascăli. O școală confesională cu dascăl statificat e o instituție hibridă, o iluzie, praf în ochii bisericii, fiindcă în definitiv dascălul este sufletul școlii.

Pe urmă s'a văzut, că altul a fost gândul statului. În curând un comunicat oficios al „Asociației învățătorilor“ din 22 Octomvrie Nr. 136—1922, pe baza informațiilor primite de sus, declară, că „școlile foste confesionale rămân statificate pentru totdeauna“ și „învățătorii au un singur stăpân: statul“. Revizorii în nenumărate cazuri lucrează întocmai. Ministerul la toate protestele Ordinariatelor a rămas surd, a răspuns evaziv, ori a făcut promisiuni cu scadența ad calendas...

Este deci limpede: se urmărește sugrumarea deghizată, lentă, fără zguduirii a școlii confesionale. Târgueli, amânări, promisiuni, în vreme ce d. revizor se simte tot mai bine, singur stăpân în școala de lângă bisericuțele satelor noastre.

3. Ei bine, acest procedeu ar fi desonorator pentru stat chiar și dacă statificarea ar fi neîncunjurat de lipsă. Cu atât mai vârtos, când motivele invocate în favorul etatizării nu au putere convingătoare.

Se spune, anume, că menținerea școlii confesionale primejduiește încrederea în *durabilitatea unirii* („Carpații“ Nr. 165), fiindcă dușmanii neamului răstălmăcesc silința bisericilor românești de-ași păstra școala. Dar frica de o răstălmăcire neputincioasă și dubie este argument serios?

Se mai spune apoi, că „școala confesională românească ar putea fi un admirabil aliat cultural al statului“. Dar existența ei dă drept la *subvenție și școlilor minorităților*, cari sunt prea de tot multe, stânjenesc „opera culturală unitară a învățământului“ și sunt tot

atătea focare de agitație contra noastră“ („Infrățirea“ Nr. 778).

Să privim deschis această chestiune delicată. Dreptatea, contracte internaționale, Constituția țării, asigură minorităților școale în proporția lor numerică. (La conferința din Copenhaga, 7—11 Aug. 1922, d. Ispir a salvat cinstea neamului românesc numai cu cele câteva milioane date ca subvenție Sașilor. N'a spus, firește, că a fost politica la mijloc, și că în aceeaș vreme biserica noastră nu capătă nimic!). Dacă nu ajută școlii confesionale pierde un imens capital material, care trebuie înlocuit numai decât. Dar e just să fie susținut numai numărul de școale cerut de *dreapta proporție*. Spiritul instrucțiunii nu este mai asigurat în școală de stat, cu dascăl și limbă străină, decât în cea confesională. Și aici, și acolo, statul poate deprinde acelaș control și are aceleași sancțiuni.

Și să nu ne amăgim. Nu cu forța, nu suprimând școale, nu cu măsuri duble și cu gânduri rezervate vom câștiga sufletul neromânilor, ci dacă vom crede și înfăptui cinstit principiile de dreptate și egalitate, cari stau la temelie statului. Nu încătușând puterea lor de viață, vom fi adevărat element susținător de stat, ci dezvoltând puterea noastră morală și intelectuală. Nu vrem să-i desnaționalizăm, ci să ni-i facem prietini. Acțiunea produce reacțiune! Școlile lor vor rămânea — și nime să nu-și facă iluzii contrare! —, dar dacă li vom sili să-și țină școlile din jertfă îndârjită și *cu bani dinafară*, prin aceasta nu vom servi statul român.

4. O mică greutate prezintă *comunitățile cu mai multe confesiuni*. D. inspector Alesseanu a fost încredințat la 1 Febr. 1922 cu studiarea modalității de funcțiune a școlilor confesionale. Dacă n'ar fi găsit soluția, îl rog să studieze legile școlare din *Olanda*, în special cea din Oct. 1920, unde este rezolvată această problemă, asigurându-se completa egalitate financiară, în ce privește subvenția dela stat și comună, a tuturor școlilor primare, fie publice, fie private. Acelaș lucru îl decretase *Belgia* în Nov. 1919. Statul și comuna subvenționează orice școală cu numărul necesar de elevi, care observă prescripțiile legii. Părinții hotăresc caracterul ei.

Cei cari au răspunderea pentru prezentul și viitorul neamului să-și pună întrebarea: de ce statele luminate, după experiențe grele, se reîntorc la școala confesională. Cum de *Clemenceau* a scris lui Paderewsky: „Subvenționarea școlilor, în cari copiii cresc în spiritul religios al căsii părintești, nu este incompatibilă cu suveranitatea statului“? De ce *un deputat socialist*, Jules Destrée, se laudă, că a propus în parlamentul belgian legea pomenită?!

A rupe deci școala de biserică, mai ales azi când avem nevoie de atâta moralitate și idealism, este o crimă, care nu poate fi justificată cu nici un argument.

Noul nunțiu papal dela București. În legătură cu schimbarea personală dela nunțiată din București, anunțată și de noi într'un număr trecut, citim mai nou în ziarul „Dimineața” din București următoarele:

„Cum se știe, Mgr. Marmaggi, nunțiu papal la București, a fost transferat la Praga.

„Mgr. Angelo Maria Dolci, noul nunțiu papal la București, aparține conților Dolci și este în vârstă de 56 de ani. A mai reprezentat până în prezent Vaticanul în Peru, când a și fost numit episcop d'Amalfi. Iar în timpul războiului, Vaticanul dând o importanță deosebită chestiunilor din Orient, l-a numit pe Mgr. Dolci ca delegat papal la Constantinopol, care delegație expirându-i, este numit acum nunțiu la București.

„Guvernul român și-a dat adesiunea sa și noul nunțiu va lua postul în primire de îndată după înapoierea Mgr. Marmaggi din concediu, pentru a lua formal cunoștință de scrisorile de rechemare”.

Cât privește persoana noului nunțiu papal putem să mai adăugăm, după „Anuario Pontificio”, următoarele date: S'a născut în Civitella D'Agliano (dieceza de Bagnorea) la 12 Iulie 1867. La 1900 a fost ales episcop de Gubbio; la 9 Dec. 1906 a fost promovat arhiepiscop titular de Nazianz, fiind trimis în acelaș an ca delegat apostolic în Ecvator, Bolivia și Peru. Cu 30 Nov. 1911 a trecut la episcopia Amalfi, iar în 10 Iunie 1914 a fost numit ca delegat și vicar apostolic la Constantinopol. În 1918 a fost însărcinat, interimal, cu delegațiunea apostolică a Persiei și cu prevederea eparhiei de Ispahan. „Pentru escelețele sale servicii în jurul acțiunilor de caritate și a chestiunii prizonierilor francezi din Turcia”, guvernul francez l-a numit în Dec. 1919 comandor al „Legiunii de onoare”, iar în Iunie 1920 a fost creat din partea guvernului englez comandor al „Ordului imperiului britanic”.

GLOSSE.

— Câteva însemnări modeste la multe afirmații îndrăznețe. — „Lumina satelor” răspân-
dește mare întunec.

O gazetă poporală, creștină și dreptcredincioasă, din Sibiu, se întitulează „Lumina satelor”. Dar mai degrabă i-s'ar potrivi porecla de „Zăpăceala satelor”, căci răspân-
dește un fioros întunec în capul cetitorilor săteni, când se pune în serviciul demagogiei ortodoxe, iar nu al învățaturii neaoșe creștine.

Astfel, în numărul de *Rusalii*, se face vinovată de cea mai veritabilă demagogie, când afirmă niște năzdrăvănii, în legătură cu „Glosse”-le, ce le-am publicat în nr. 17—1923 al acestui ziar.

„Vorbele Mitropolitului (din Sibiu, rostite în Senat) au plăcut și țara întreagă le-a aplaudat — zice „Lumina satelor”. — S'a aflat însă un român — Gavril Todica din Geoagiu — care s'a ridicat cu răspuns de hulă la vorbirea Mitropolitului Bălan despre Reforma Agrară. *Ascultați, plugarilor, ce scrie acest român în gazeta bisericeii uniata dela Blaj*”¹⁾

Din capul locului, eu nu am publicat acele glosse în o gazetă poporală, încât luminații dela Sibiu să fie îndreptățiți a-le deferi poporului.

În loc să scornească intenții ce nu le-am avut și răstălmăcirea sofistă că aș dori să apăr interesele grofilor și vlădicilor papistași, domnii de la „L. S.” mai bine ar studia următoarele adevăruri, texte și fapte:

1. Învățătura creștină ne spune:

¹⁾ Poate că »biserica uniata« e adevărata întepătură în ochii »dreptcredincioșilor«, cari nu o pot suferi, din curată... toleranță și iubire frățească.

Ce fie nu-ți place, altuia să nu faci.

Cred, că învățătura aceasta o admite și redacția prealumiinaților dela Sibiu. E valabilă și pentru satele cele mai întunecate.

2. Constituția țării noastre scrie, la art. 17:

„Proprietatea de orice natură... e garantată.”

„Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru cauză de utilitate publică și după o dreaptă și prealabilă despăgubire, stabilită de justiție”.

Să ni-se arate, în toate cazurile de expropriere, câte s'au făcut dincoace de Carpați, unde și când s'au dat indemnizările juste și prealabile, prevăzute de Constituție?

Și dacă, sub multe raporturi, greșit e întreg sistemul, pe care se bazează Reforma Agrară dela noi, nu urmează ca noi să îmbătăm poporul cu apă rece, ca agenții electorali.

Țăranii noștri nu cunosc atâtea articole de Constituție, nici sofismele dela „Lumina Satelor”, — dar când cumpără ei de ci, și din mână liberă, ceva pământ, îl plătesc conform împrejurărilor de azi, nu de acu-s-zece ani, ori cu prețuri ce vor fi peste zece ani, dovedind încă odată că *bunul simț* totdeauna mai bine nimerește decât un torent de considerații reformatorice.

Cu aceeaș dreptate, binecuvântată de arhiepiscopul Sibiului și preamărită de „Lumina Satelor” am putea pretinde nivelarea averilor mobiliare, egalizarea salarelor, ba am putea pretinde — dacă am avea dela cine — egalizarea puterilor și aptitudinilor fizice și intelectuale, ca democrația să fie completă! Domnii dela „Lumina Satelor”, scapă din vedere, orbiți — pe semne — de prea multă lumină, că

3. *natura detestă egalitatea.* Cât timp vor fi diferențe între oameni, sub raport fizic, moral și intelectual, totdeauna vor fi între ei și diferențe de ordin material. Toate reformele democratice sunt numai aparențe trecătoare, a căror bază se subtilizează la cea mai mică analiză.

Iată de ce am afirmat și afirm, că poporul nostru are trebuință mai întâiu de *lumina învățaturii bune*, nu de zăpăceală demagogă. Datorința statului, bisericii, societății, ar fi să promoveze toate instituțiile menite să lumineze poporul, iar nu să-l îngreuneze, și să desființeze începuturile fericite, cari s'au făcut bună-oră în Blaj, cu diferitele fundații pentru creșterea tinerimei.

De altfel ca să se știe cât de mult „hulesc” împărțirea de moșii, pe foștii luptători la front și văduvele de războiu, apoi cât de mult apăr pe „grofi și papistași” nu are decât să cetească cineva, cele ce am scris în „*Convorbiri științifice*”, nr. 1—4 din anul 1920, când am statorit drept criteriu al unei reforme agrare raționale:

*intensificarea producției,
luptătorii pentru România,
moșiile latifundiarilor străini și ale
boierilor absentești români.*

„Incolo, curs liber în circulația imobiliară, statul având totuș în vedere *intensificarea producției*, în care scop va putea expropriata toate moșiile de peste 10 hectare, dacă proprietarii acestora, în curs de 5 ani, nu vor putea dovedi cu date și fapte concrete, un progres — cantitativ ori calitativ — în cultura pământului lor”.

Și așa mai departe. „Lumina Satelor” să studieze acele articole, apoi să mă acuze!

Gavril Todica.

Cereți pretutindenea „UNIREA”.

In chestia predicilor.

— O mică observare la „O pie dorință”. —

Tinărului cleric, când pentru veci va fi sfințit întru preot, i-se dă puterea de-a celebra sfânta liturghie, de-a binecuvânta, de-a predica și de-a boteza.

Ca să fie însă la înălțimea chemării sale o *pregătire bună și amănunțită e indispensabilă*. Pregătirea aceasta și-o poate câștiga numai în seminar și o câștigă de bună seamă dacă a știut să beneficieze în timpul celor 4 ani de cursurile profesorilor, precum și de sfaturile lor părintești.

Dacă într'adevăr tinărul cleric în seminar se nizește să devină tot mai bun; dacă lucrează din toate puterile sale să pună în practică tot ceea ce învață; dacă cearcă întru toate numai voința lui Isus, care în viața sa pământească nu făcuse decât voința Părintelui său; dacă se unește cât mai intim posibil cu dulcele Isus, singurul nostru ideal, care e calea adevărului și viața; dacă cu un cuvânt își trăiește credința, atunci tinărul nostru preot va ști să predice.

Nu va avea decât să exprime prin cuvinte ceea ce simte în interiorul său. Va propovădui cuvântul lui Dumnezeu uitându-se pe sine și neavând altă țintă decât mântuirea sufletelor lui încredințate. Va vorbi *în toată simplicitatea*, explicând prin cuvinte înțelese de tot adevărurile eterne ale religiei noastre sfinte. Are lipsă să se perfecționeze în științele teologice? Foarte simplu: nu are decât să prindă în mână manualele de teologie, pe cari le avuse în seminar, să ceară ajutorul sfântului Spirit și să mediteze zilnic, să rumege bine tot ce au scris într'o limbă bună românească profesorii noștri, azi episcopi, prelați și canonici. Dacă mijloacele îi permit, va ști să-și cumpere și alte cărți bune, cari formează însă numai un mijloc secundar, căci esențialul rezidă în formarea lui din seminar.

Dacă predicile scrise acum 50—100 ani sunt mișcătoare, nu avem decât să le *adaptăm* mediului în cari trăim și *atunci vor prinde*. Vor prinde, căci la prelucrarea lor vom cere ajutorul bunului Dumnezeu, fară care din punct de vedere supranatural nimic nu putem face. Vor prinde, căci vom trăi ceea ce spunem.

Că domnul scriitor — poet rămase indignat când ieșise dintr'o biserică din București, poate și-a avut motivele sale, noi însă nu trebuie să uităm că majoritatea la care ne adresăm și ne vom adresa în predicile noastre, e compusă din țărani; bunii noștri țărani vor trage cu atât mai mare folos din predicile noastre cu cât vor fi mai simple — și nu e tocmai ușor să fi simplu.

Că predicile bune fac din preot orator bun: e posibil; că predicile bune fac din ascultători creștini buni: se poate; un lucru însă e sigur: *un cler sfânt face un popor credincios*. Și așa vom câștiga toți.

Un frate mai mic

Apostolatul viu.

— Altă vizitație canonică a Preafințitului IULIU al Gherlei. —

Abia terminată vizitația canonică din luna Maiu c., pâr. episcop Iuliu al Gherlei pornește în 16 Iunie la a doua vizitație canonică din acest an, în județul Sălajului, cercetând de astă dată protopopiatele Bred, Periceiu, Crasna, Valcău și Ip.

Din prilejul acestei noi vizitații s'a adresat clerului următoarea circulară:

Venerați Frați!

Lumina izvorită cu atâta putere din adâncurile creștinești ale sufletului credincios și în ultima vizitație canonică, mi-a dovedit odată

mult, că singur apostolatul viu este în să vindece toată boala și toată neputința tească întru popor.

Biserica lui Hristos este chemată să plăsească acest apostolat; să sfințească pe toți în adevăr; să-i unească pe toți întru dragătețea lui. Prin aceasta își va dovedi biserica că este de a fi. Aceasta-i este însăși viața.

Pentru aceea tot ce este viu în biserică trebuie să se trezească, să miște, să acționeze. Apostolatul adevărului, fecundat prin focul dragăteții dumnezeiești, să dospescă puternic întru neamului, să-i penetreze toate închieturile, să așeze întru adevăr și dreptate, să se bucure întru viața deplină a sufletului creștinesc sănătos. Aceasta va fi adevărata renaștere.

Pentru a trezi și a îndruma spre această viață energiile de viață urmez mai departe căreia, amăsurat acestui program:

- 17 Iunie: Aghireș—Fctindia.
 18 „ Cătălul rom.—Cătălul magh.
 19 „ Crasna—Husău.
 20 „ Seredeciu—Horvat—Petenia.
 21 „ Stireiu—Hurez—Ponița.
 22 „ Cizer—Boian.
 23 „ Pria—Plesca.
 24 „ Marin—Peceiu.
 25 „ Bănișor—Ban.
 26 „ Mal—Sirbi.
 27 „ Sig—Tusa.
 28 „ Fizeș—Lazuri.
 29 „ Vălcăul ungiuresc—Bozieș.
 30 „ Vălcăul românesc—Preuteasa—Subcetate.
- 1 Iulie: Iaz—Giumelciș.
 2 „ Drighiu—Aleuș.
 3 „ Halmeșd—Nușfalău—Ipp.
 4 „ Cosniciul de jos—Cosniciul de sus—Cerișa.
 5 „ Marca-Porti—Leocimer.
 6 „ Sumat—Camăr—Sarhigea.
 7 „ Almaș.
 8 „ Șimleu.

9 Călătoria la mănăstirea Bicsadului.
 10—12 Iulie: Misiuni mănăstirea Bicsadului.

Aici cu ajutorul Domnului se revăd Frații și sorașii noștri din părțile nordice cari vor aduce la picioarele lui Dumnezeu Domnului toți fiii însetați de mângâieri. Sas să avem inimile!

Darul Domnului cu Voi. Dragostea mea cu Voi cu toți.

Gherla, Dumineca Rusaliilor 1923.

Episcop Dr. Iuliu Hossu.

Revistă bisericească.

Agencia Rador anunță din Roma, că sf. Părinte prepară încă pentru acest an *reluarea Conciliului ecumenic din Vatican*, ajurnat la 1927 din cauza tulburărilor politice de atunci. Că Papa Piu al XI-lea se ocupă de acest lucru și o știm din prima lui enciclică și astfel nu-i eschis că informația agenției Rador să fie confirmată.

Dintr'o corespondență mai lungă, sosită în mare întârziere, reținem că Preasfințitul Alexandru al Lugojului a săvârșit la sf. Gheorghe, *sfințirea bisericii renovate din Silagiu* (Baia Mare). Stăruințele vrednicului preot al acestei parohii, p. I. Cismaș, sprijinite cu multă bunăvoință din partea tuturor factorilor administrației a făcut din acest frumos praznic bisericesc o adevărată sărbătoare națională, merită a rămânea multă vreme în amintirea bucurărilor noastre credincioși din acea parte de țară. Mențiune onorifică se cuvine la acest loc și pentru căntărețul țăran M. Râmneanțu, unul din cei mai puternici stâlpi ai bisericii noastre de acolo.

Din eparhia Gherlei aflăm, cu bucurie, că „Reuniunea eparhială” a ținut la Rusalii *misiuni populare* în parohia Glod din prot. Căticăului. Le-a condus cu bun rezultat p. protopop Iacob Marga din Dej, fiind ajutat de preoțimea din jur.

Din America fraților noștri instrăinați încă ne vine buna veste, că în Paresemile trecute s'a făcut un frumos și promițător început de misiuni sfinte în parohiile Canton Cleveland, Detroit, Aurora Ill. și East Chicago.

După mari greutăți, făcute cu deosebire din partea reprezentanților clerului inferior în ședințele Consistorului superior bisericesc, guvernul a isbutit să impună și pentru *eparhia de Argeș* un episcop după inima sa, în persoana p. Vasile Duma, fostul protopop al Reghinului nostru. Ca și noul episcop al Romanului (L. Triteanu), impusul arhieru dela Argeș, un senator liberal și acesta, nu întrunește condițiile cerute de legea clerului pentru treapta episcopatului și de aceea nu-i eschis, ca aceste alegeri să fie atacate din partea celor nemulțumiți. Cu toate acestea, noul episcop a avut curajul să spună în fața Marelei Colegii electorale, că dacă n'ar fi convins că chemarea lui la Argeș s'ar fi făcut de „Pronia cerească a Duhului sfânt” și dacă n'ar avea înaintea ochilor săi „pedeapșa înfricoșată ce l-a ajuns pentru neascultare pe prorocul Iona”, n'ar primi cinstea înaltă a arhieriei „pentru care se simte prea slab”. — Ce ține și cu aceste fraze răsuflăte, cari încep să nu mai aibă nici cel mai mic graunte de adevăr!

Pentru amestecul absolut nedorit al Consistorului superior bisericesc în afacerea alegerii noului episcop de Argeș, ședințele lui au fost închise printr'un decret regal înainte de timp și bun e Domnul, dacă nu va fi și desființat pe de întregul. În schimb, s'a deschis printr'un alt decret regal, *sesiunea ordinară de primăvară a sf. Sinod*, asupra lucrărilor cărui sperăm să mai putem reveni.

Sf. Părinte al Romei a conferit Reginei spaniole *cea mai înaltă decorație papală* pentru mireni: „Rosa de aur”, predată de curând în chip solemn din partea Nuntului apostolic din Madrid.

Ultimul cercular al eparhiei noastre ordănează creșterea cu deosebită laudă și punând-o ca model pentru alții, *activitatea frumoasă a reuniunilor „sf. Pavel” și „marionă” din Carăii-mari*. Ele sunt conduse din partea neobositului preot Ludovic Vida, o mândrie a clerului nostru.

Gazetele franceze anunță, că s'au început deja *marile peregrinaje dela Lourdes*. De curând a fost bunăoară peregrinajul catolicilor din Lyon, în număr de aproape 5 mii, fiind favorizați de o minune de cele mai eclatante. Un alt peregrinaj mai mare, cu mai multe mii de participanți, a fost acela al lucrătorilor de căi ferate, urmat foarte curând după cel dintâiu.

Din Madrid se anunță, că arhiepiscopul din Saragosa, *Cardinalul Soldevila a fost asasinat în stradă* din partea unor necunoscuți.

Cum ne curățim sângele și ne întărim trupul

Broșura interesantă și instructivă, care nu trebuie să lipsească din nici o casă, cereți-o gratuit contra 1 leu în mărci postale pentru porto Adresați Farmacia VOREL din Piatra-N

Știri mărunte.

Personale. Maiestatea Sa Regelă a binevoit a conferi „Răspłata muncii pentru biserică” cl. I. și următorilor preoți din eparhia Orăzii: canonicului *Samuil Ciceronescu*, prelat papal, canonicilor onorari *Alexandru Gera*, rectorul înt. de fete (Beiuș), *Vasile Ștefănică*, directorul liceului de băeți (Beiuș) și *Gheorghe Murășan*, paroh în Moftinul mic, protopopului *Demetriu Nistor* (Bocșg) și parohului *Ludovic Vida* (Carăii-mari).

— P. V. Ordinariat arhidiecezan a numit pe p. *Artemiu Boeriu* de paroh și protopop la Gheorgheni, iar pe prof. *Ioan Moldovan* (pe timpul vacanței) de adm. parohial interimal la Sovata, în locul p. *Iuliu Pulszky*, dimis din clerul arhidiecezei.

— P. V. Ordinariat de Lugoj a conferit părintelui *Ioan Cismaș* din Silagiu dreptul de a purta brău roșu.

Vizita Suveranilor iugoslavi. Pentru a prăznuia prima aniversară a căsătoriei lor în „casa părintească”, Suveranii Iugoslaviei au făcut săptămâna trecută Casei noastre regaie o vizită familiară. Intimpinați încă dela graniță de autoritățile noastre, tinerii Suverani ai poporului iugoslav au fost, pe tot drumul până la București și înapoi, obiectul celor mai entuziaste ovațiuni din partea populației noastre.

Dela Academia română. Sâmbăta trecută s'a ținut a doua ședință solemnă, sub președinția M. S. Regelui, în care s'a făcut recepția dlui *Al. Lăpedatu*. În discursul său de recepție acesta s'a ocupat de istoriografia română ardeleană. I-a răspuns d. I. BIANU.

— Ca noi membri au fost aleși săptămâna trecută din partea plenului academic dd. C. Rădulescu-Motru și G. Murnu, la secția literară, iar la secția istorică d. arhitect Balș. Ca al doilea membru la aceasta secție e vorba de d. N. Popescu, iar pentru secția științifică va fi ales probabil d. Vasilescu-Carpen. Dd. M. Beza și N. Drăgan au fost aleși membri corespondenți la secția literară.

— Supărat pentru alegerea la secția istorică a dlui arhitect Balș, un cumnat al dlui Ion I. C. Brătianu, care afirmative nu ar avea nici un merit pe terenul istoriei, *d. N. Iorga a demisionat din Academie*.

În amintirea primului președinte al „Asociațiunii”. La 29 Iunie c. se împlinesc 50 ani dela moarte mitropolitului Andreiu Șaguna, care a fost primul președinte al Asociațiunii noastre din Sibiu. Din prilejul acesta biroul central al primei noastre tovărășii culturale din Ardeal, îndeamnă stăruitor toate despărțămintele și agenturile precum și întreg marea public românesc, să prăznuiască după vrednicie această însemnată aniversară.

Locale. Măine, Dumineca a doua după Rusalii, va *predica* în catedrală p. *Nicolae Popp*, profesor al școlii normale de învățători.

— Două *excursii școlare* s'au făcut mai nou din partea institutelor noastre din Blaj. Una, din partea școlii normale de învățători, sub conducerea dlui prof. Valeriu Suci, la Alba-Iulia; iar a doua a liceului de băeți (cl. V), sub conducerea dlui prof. Ioan Pop-Câmpeanu, la Sovata și Praid.

— Sub conducerea întregului corp profesoral, liceul nostru de fete a aranjat Dumineca trecută o bine reușită *petrecere câmpenească* în pădurea „Nișca”.

Noii membri ai soc. scriitorilor români. Comitetul societății scriitorilor români a proclamat, conform statutelor, ca membri de onoare pe I. I. P. P. mitropolitul *Dr. Vasile Suci*, mitropolitul *Dr. Nicolae Bălan*, episcopul *Romul Ciorogariu*, iar ca membri ac-

tivi a ales pe dd. Ion M. Sadoveanu, Ioan Georgescu, Septimiu Popa, Alex. Lupeanu-Melin, Al. D. Teodoreanu, Ion D. Teodoreanu, Cezar Petrescu, I. Stoican, Vintilă Rusu-Şirianu, Scarlat Struţeanu şi V. Panaitescu.

Concurese. P. P. Ordinariat arhiepiscopesc publică, cu termenul de 15 Iulie c., concurs la parohiile *Cut* (prot. Sebeş), *Săcdate* (prot. Cichindeal) şi *Fiscut* (prot. Cătina).

— P. V. Ordinariat de Oradea-mare publică, cu termenul de 15 Iunie, concurs la parohia *Fărcaşa* (aviz domnilor dela Sibiu!), iar cu termenul de 1 Iulie la parohia *Oradea-Olosig* şi la postul de preot III din *Carăii-mari*.

Noi examene pentru profesorii de religie. P. V. Ordinariat arhiepiscopesc a fixat pe zilele de 27—8 Iunie un nou termen pentru examenele de specialitate teologică ale profesorilor de religie.

Intâlnire şcolară. Ni-se cere publicarea următoarelor şire: „Elevii din promoţia anului şcolar 1902/3 dela liceul gr.-catolic român din Beiuş sunt rugaţi a se întâlni la 24 Iunie a. c. la liceul acesta. — Beiuş, 3 Iunie 1923. — Dr. Ioan Bozac, medic“.

Telefonul „Unirii“.

T. Alba-Iulia. Seria de articole, pe cari le publicăm în cauza şcolilor noastre confesionale, pot să convingă pe orice om nepreocupat, că linia de conduită a bisericii faţă de această chestiune razimă pe cele mai bune temeuri. Dar ele sunt — şi lucrul se va învedera mai bine prin articolul din numărul proxim — şi o nouă dovadă, că în acest punct biserica noastră nu poate să aibă decât o singură atitudine: a lupta hotărât şi fără nici o târguială pentru menţinerea integrală a şcolilor sale. Orice manevrare în alt sens înseamnă o dezertare dela datoria care-i incumbă.

„Infrăţirea“. Cluj. Deşi este foarte măgulitor pentru noi, că organul nostru »ar înălţaşa mai bine şi mai real decât »Patria« gândirea politică a partidului naţional« declinăm dela noi această onoare, nu de alta, ci... pentru că nu o credeţi nici Dvoastră. Scrisul dlui Todica, publicat în coloanele noastre cu întreagă răspunderea autorului — care dupăcum puteţi vedea şi din acest număr, este în stare să-şi susţină şi apere punctul său de vedere —, a fost pentru dd. dela Sibiu un bun prilej de stupide agitaţii confesionale, iar pentru Dvoastră de manevrări, nu mai puţin »inteligente«, de ordin politic şi de partid. »Unirea« nu este un organ al partidului naţional şi cu atât mai puţin »reprezintă articolul »Unirii« (al dlui Todica)... gândirea şi simţirea partidului naţional«. La nici un caz el nu poate fi deci socotit ca »o demascare a politicei partidului naţional«,... care »ar pune în lumină adevărată ideologia sa politică«, cum vă place să afirmaţi cu atâta lipsă de bun simţ. Dar fiindcă Dv. ştiţi foarte bine acest lucru, socotim a fi de prisos să mai insistăm asupra lui. Tot ce vă mai cerem e: să bine voii a socoti aceste »mărturisiri politice« ale »Unirii« măcar tot atât de »preţioase« ca şi pe acelea ale dlui Todica. — Dar, nu o veţi face, pentru că acestea nu servesc nici un interes de partid!

M. Sibiu. Da, am văzut şi noi, că organul pravoslaviei de acolo n'a scris în cauza unificării calendarelor decât următoarele şire: »In şed. din 21 Maiu 1923 a conf. dela Constantinopol s'a primit desfiinţarea celor 13 zile cu cari suntem în urmă faţă de anul solar (!) N. R.). 1 Oct. 1923 se va socoti 14 Oct. Fiecare biserică va regula felul cum să fie îngrijite serbătorile ce cad în acel răstimp«. — Şi dacă pe DV. vă mira această »atitudine neînţeleasă«, aflaţi vă rugăm, că pentru noi ea este absolut înţeleasă: Ura împotriva Papei şi a calendarului gregorian (deci »papal«) este aşa de mare la acei dd., încât mai bucuroşi spun un neadevăr şi se acată de »anul solar«. — Numai să nu li-se facă rău, înghiţând »cele 13 zile de an solar«!

G. Toarcia. Luăm act, că păr. ortodox B. dela DV. cumpără sufletele »ţiganilor noştri« cu bani, daţi pentru că »să se scoată dela popa unit«. Dacă se poate, căutaţi de unde provin aceşti bani şi atunci o să scriem mai multe! În colo: Halal, de așa misionare!

Of. par. Baia-spie. Din suma trimisă Lei 30 au trecut pe 1922. Pe acest an mai restaţi cu Lei 50.

G. Odorhei. Am primit sumele trimise în abonament şi vă mulţumim pentru osteneală.

B. Sombfalau (Bistriţa-Năsăud). Pe anul acesta mai restaţi cu Lei 20.

R. Herseni. Plătit pe anul întreg. Foaia sa trimis regulat şi până acum.

S. Jibou. V'am răspuns încă în »Telefonul« numărului 19 c.

Cum ne vindecăm de Reumatism şi Gută

Broşură interesantă şi interesantă şi instructivă.

Se trimete gratuit contra mărci postale de 1 leu, pentru port. Adresaţi:

Farmacia VOREL, Piatra-N.

Librăria Seminarului teologic greco-cat. în Blaj.

Cărţi bisericeşti.

	Lei
Apostolul, sau faptele şi epistolele ss. Apostoli f. 4., crudo 40'— leg. în pânză	100'—
Euhologiu, crudo 24 lei., leg. în pânză	60'—
Liturgier, broş. 24 lei., leg. în pânză	60'—
Orologier, crudo 24 lei., leg. în pânză	60'—
Octoih mic, 80 crudo 12 lei., leg. simplu	30'—
Pentecostar mic, 80 crudo 12 lei., leg. simplu	30'—
Octolh şi Pentecostar, legat într-una	50'—
Prohodul Domnului, Nostru Isus Hristos	3'—
Psaltire, broş., 12 lei., leg. simplă	40'—
Trled, crudo 60 lei., leg. în pânză cu căicăiu de piele	160'—
Rânduiala sf. Ungerii, carca se cântă de un preot	1'—
Strajnic, ciril, crudo 10 lei., legat	50'—
Antologion sau Mineul, care cuprinde în sine slujbele dumnezeştilor sărbători, ala Născătoarei de Dumnezeu şi ale sfinţilor peste an după rânduiala bisericii răsăritului de legea grecească,	
Tomul I. cr. 90 leg. în pânză cu căicăiu de piele	190'—
Tomul II. III. cr. 140 leg. în pânză cu căicăiu de piele	250'—
Evagolia, cr. 80 lei., leg. în pânză cu căicăiu de piele	180'—
Evangelia, deia s. liturgie şi inserat din ziua întâie a învierii Domnului Hristos, în 7 limbi	10'—
Acatistier, carte de rugăciuni, leg.	20'—
Domnului să ne rugăm, cârtică de rugăciuni şi cântări	3'50
1 Martie 1923.	

ECZEMA boalele de piele, coşurile se vindecă sigur cu
POMADA CADOL
Găsiţi la farmacia şi droguerii sau contra mandat postal de lei 25 dela
FARMACIA VOREL, Piatra-N.
Cereţi gratuit prospectul: Cum se vindecă eczema.

Stropitoare de vii şi părţi costruitoare de metoda

„Austriac şi Wermoral“
se găsesc la

FRAȚII PAULIN

Fabrică de articole de aramă în AIUD.

Se priiaeste: Inzestrarea, aranjarea şi pararea fabricelor de spirit şi de chimica

Fabricăm Cazane de fierţ rac

căldări de spălat, văpsit
□ şi de tăbăcărie □

In condiţiunile cele mai favorabile

(16) 36 - 52

Transpiraţia Măinilor

Mirosul Picioarelor,

dispare întrebuintând lichidul S. A. S. Dezare la Farmacii şi Droguerii sau contra mandat postal de lei 20, vi-se trimite de către Farmacia VOREL, Piatra-N.

Durerea de cap Migrenă Nevralgie

Dureri reumatice etc. vindează şi liniştesc la moment tabletele **KALMA**, pachetul lei 4, la droguerii şi farmacii. Se trimet contra mandat postal de lei 40 franco 10 pachete Kalma. Adresaţi: **FARMACIA VOREL, Piatra-N.**

Citiţi şi răspândiţi:

□ „UNIREA!“ □

„PATRIA“

banca pentru credit, comerţ şi industrie, societate anonimă — laj.

Indeplineşte toate lucrările de bancă, dă împrumuturi, pe cambii, hipotecare şi cont-curent, primeşte depuneri spre fructificare, mijloceşte plăţirea cecurilor americane.

Are un magazin de lemne „PLUGARUL“, unde se vinde tot felul de lemn pentru clădiri şi măşari, lemn de foc, pari de vie.

Fabrica sa „VULCANUL“ produce cărămida şi ţigla cea mai bună.

Prăvălia sa „CONSUM“ vinde toate negoaştele pentru trebuinţele casei şi pentru economie. Are ferărie bogată şi tot felul de unelte. Are filială în Teiuş.

Se ocupă cu toţi ramii de comerţ.

Adresa telegrafică

„PATRIA“

Telefon, în Blaj Nr. 9, în Teiuş 11.

Adresa băncii:

„PATRIA“, BLAJ

(50) 11 12.